

Stockholm 2011-07-07

Remissyttrande
Ert Dnr: M2011/1675/R
Vårt Dnr: 2011_010

Miljödepartementet
Rättssekretariatet
Att Åsa Marklund Andersson
103 33 Stockholm

Ändrade sanktionsbestämmelser på grund av nya EU-regler på kemikalieområdet

Svenskt Växtskydd har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerade remiss, där vi begränsar oss till förslagen från Kemikalieinspektionen, KemI, om författningsändringar med anledning av EU:s växtskyddsmedelsförordning, 1107/2009. Ändringsförslagen avser 29 kap miljöbalken och förordningen (1998:950) om miljöstraffavgifter.

Svenskt Växtskydds viktigaste synpunkter, som utvecklas vidare nedan, kan sammanfattas enligt punktsatserna:

- Överträdelse av artikel 67.1 "Registerhållning" bör ej kriminaliseras. Tillsynsåtgärder föreslås säkerställa att bestämmelsen följs
- Överträdelse av bestämmelser om reklam i artikel 66 bör regleras i marknadsföringslagen enligt KemI:s alternativa förslag. Kriminalisering i MB 6 kap uppfyller inte förordningens krav på proportionalitet
- Miljöstraffavgift för brott mot krav på parallellhandelstillstånd bör vara avskräckande för att säkerställa produktidentitet och minska risken för att förfalskade medel kommer in i distributionskedjan.
- Växtskyddsmedel godkända enligt tidigare regelverket, direktiv 91/414, kommer att finnas på marknaden under lång tid framöver. Detta medför att förslaget till ändringar i 29 kap 4 § miljöbalken, dvs nya punkterna 1n och 2 c bör omformuleras

Bakgrund

Artikel 72 i förordning 1107/2009 föreskriver att medlemsstaterna ska fastställa sanktioner som ska gälla vid överträdelse av förordningen och att sanktionerna ska vara *effektiva, proportionella och avskräckande*.

KemI:s grundsyn är enligt promemorian att *"En straffsanktionering bör reserveras för de överträdelser som har högt straffvärde och där förhållandena i övrigt är sådana att det är befogat med en kriminalisering. Annars bör miljöstraffavgifter tillämpas. Regler som för sin bedömning bygger på olika avvägningar, till exempel i fråga om lämplighet och tillräcklighet, lämpar sig dock inte så väl för miljöstraffavgifter. I vissa fall är tillsynsåtgärder tillräckliga (förelägganden, ev. i kombination med vite)."* (KemI PM 6.4 sid 18)

Svenskt Växtskydd är en sektorgrupp inom Plast- & Kemiföretagen

Adress
Box 55915
102 16 Stockholm

Besöksadress
Storgatan 19

Telefon
08-783 86 00

Fax
08-663 63 23

E-post
info@svensktvaxtskydd.se
Hemsida
www.svensktvaxtskydd.se

KemI skriver också att regeringen tidigare har uttalat att miljöstraffsavgift bör reserveras för de lindrigare överträdelserna medan straff ska följa på de allvarigare.

Svenskt Växtskydds grund för bedömningen av de föreslagna sanktionerna är om vi anser att de är ”effektiva, proportionella och avskräckande”. Vi gör också en bedömning av om överträdelserna medför risker för hälsa och miljö eller om de är av mer administrativ karaktär. Eftersom ny kriminalisering föreslås anser vi att allvaret av överträdelserna bör vara jämförbart med andra överträdelser med samma brottsrubricering och straffskala.

Förslag ny punkt i miljöbalken: 29 kap 9 § första stycket 14 bötesbrott - registerhållning

KemI föreslår att överträdelser av reglerna om registerhållning i artikel 67.1 (1107/2009) bör straffsanktioneras i linje med bestämmelserna i 29 kap 9§ första stycket 11 i miljöbalken (PM sid 24).

Svenskt Växtskydd delar inte denna uppfattning utan anser att bestämmelsen om registerhållning innebär en rent administrativ åtgärd och att underlåtenhet att föra register inte medför några som helst risker för hälsa eller miljö. Det är uppenbart att KemI delar denna uppfattning eftersom ingen motivering till detta förslag finns i tabellen på sidan 20.

KemI motiverar i texten (citeras ovan) att denna straffsanktionering görs i linje med punkt 11 i samma stycke. I punkt 11 straffsanktioneras brott mot artiklarna 32, 34 eller 36 i förordning (EG) nr 1907/2006, Reach-förordningen. Artikel 32 och 34 behandlar skyldighet att vidarebefordra information nedåt och uppåt i distributionskedjan vilket innebär en helt annan typ av åtgärd än artikel 67.1 i 1107/2009. Överträdelse av Reach-förordningens artikel 36 kan medföra risker för hälsa och miljö i och med att den föreskriver att alla aktörer i distributionskedjan ska sammanställa all information som de behöver för att fullgöra sina skyldigheter enligt Reach-förordningen och hålla den tillgänglig under minst 10 år efter att de senast på något sätt hanterade ämnet eller beredningen. Det kan gälla information som endast företagen förfogar över, exempelvis för ämnen som inte är registreringspliktiga enligt Reach samt för beredningar.

Växtskyddsförordningens artikel 67.1 är enligt vår uppfattning av en helt annan karaktär. Samtliga berörda växtskyddsmedel, dvs såväl verksamma ämnen som beredningarna, är registrerade och riskbedömda av myndigheterna och försålda volymer har rapporterats till KemI. Svenskt Växtskydd anser att överträdelser av reglerna om registerhållning i artikel 67.1 är av lindrig karaktär och inte innebär några risker för hälsa och miljö. Svenskt Växtskydd anser att tillsynsåtgärder är tillräckliga. Att enligt förslaget kriminalisera dylika överträdelser anser vi inte vara proportionellt.

Yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel dokumenterar sedan länge användningen av växtskyddsmedel i sprutjournaler där uppgifter som efterfrågas i artikel 67.1 och mer därtill ingår (SNFS 1997:2 9 §). Dokumentationen ska sparas i tre år och ska vid anmodan kunna uppvisas för tillsynsmyndighet. Det förefaller svårbegripligt och olämpligt om överträdelse av krav som funnits sedan 1997, och som under denna tid följts upp genom tillsynsåtgärder, nu efter 14 år ska kriminaliseras.

Överträdelse av bestämmelser om reklam enligt artikel 66 – förslag ny punkt i 29 kap 6 § - bristfällig miljöinformation

I KemI:s PM föreslås två alternativa sätt att reglera frågan om överträdelse av bestämmelserna om reklam för växtskyddsmedel. I tabellen på sidan 20 står marknadsföringslagen som första alternativ. Trots detta föreslås en ny punkt 7c i 6 § som reglerar bristfällig miljöinformation.

En genomgång av 6 § visar att samtliga övriga punkter behandlar brott mot bestämmelser om produktinformation, klassificering, märkning och säkerhetsdatablad. Svenskt Växtskydd anser att överträdelse av bestämmelser om reklam enligt artikel 66 är av avsevärt lindigare art och att en kriminalisering av dessa överträdelser är direkt olämplig och inte uppfyller förordningens krav på proportionalitet. Den föreslagna punkten 7c skulle likställa en felaktigt utformad annons med att t. ex. lämna oriktiga uppgifter i ett säkerhetsdatablad, vilket är uppenbart orimligt.

Svenskt Växtskydd förordar KemI:s alternativa förslag, dvs att marknadsföringslagen ska reglera överträdelser av artikel 66. Regelverket blir mer överskådligt och lättare att följa om samtliga bestämmelser som gäller reklam finns samlade i marknadsföringslagen.

Överträdelse av artikel 52 (1107/2009) – parallellhandelstillstånd

Sverige har varit ett av ett litet fåtal länder i EU där parallellhandel inte har reglerats. Nu införs EU-gemensamma krav på parallellhandelstillstånd för att få bedriva parallellhandel. För att få tillstånd ska man med dokument visa att medlet är identiskt med det godkända medlet. KemI ser parallellhandel som en åtgärd som inte i sig ger upphov till några risker för hälsa och miljö (sid 26). Svenskt Växtskydd vill klargöra anledningen till att kravet på parallellhandelstillstånd har införts. Ett tillstånd som styrker identitet är ett nödvändigt verktyg för att minska risken för att förfalskade medel kommer in i distributionskedjan. Det förekommer idag en mycket stor - och tyvärr ökande - handel med förfalskade produkter i Europa, speciellt i Öst- och Sydeuropa. Sverige har såvitt vi vet hittills varit relativt förskonat från förfalskade växtskyddsmedel. Myndigheterna behöver verktyg för att även fortsättningsvis försvåra för handel med förfalskade medel på den svenska marknaden. Förfalskade produkter kan vara allt från generiska produkter med andra halter och typer av föroreningar till helt verkningslösa blandningar och ämnen som skadar grödan och medför risker för hälsa och miljö. Förpackningarna är oftast mycket lika originalförpackningarna vilket medför att det i allmänhet är mycket svårt att skilja äkta vara från en förfalskad produkt.

Avgiften som har föreslagits för ansökan om parallellhandelstillstånd är 20 000 kr per tillstånd. KemI anser enligt promemorian att miljöstraffavgiften bör fastställas till ett högre belopp än vad ansökningsavgiften betingar. Svenskt Växtskydd instämmer i denna syn och vill också påtala vikten av att miljöstraffavgiften verkligen är avskräckande. Det är en viktig uppgift för myndigheterna att säkerställa att parallellhandel endast sker med identiska produkter och att så långt möjligt hindra förfalskade medel från att komma in i distributionskedjan. Svenskt Växtskydd anser att tydliga krav på identitet utgör ett skydd för lantbrukare, konsumenterna och alla seriösa återförsäljare av växtskyddsmedel, vare sig de driver parallellhandel eller inte.

Förslag ändring i 29 kap 4 § miljöbalken, otillåten miljöverksamhet

I den föreslagna nya punkten **1n** förskrivs om straff för den som släpper ut på marknaden eller använder ett växtskyddsmedel eller hjälpämne som inte är godkänt enligt EU-förordningen 1107/2009, artikel 28 respektive 58. En ny punkt **2c** föreslås för att reglera straff för den som bryter mot ett villkor eller en bestämmelse som har meddelats med stöd av 1107/2009.

Den uppenbara tolkningen av de föreslagna bestämmelserna är att det skulle vara brottsligt att befatta sig med ett växtskyddsmedel som är godkänt enligt det tidigare regelverket.

Dessa bestämmelser bör enligt Svenskt Växtskydds uppfattning omformuleras och förtydligas eftersom växtskyddsmedel godkända enligt tidigare regelverk, direktiv 91/414, kommer att finnas på marknaden under lång tid framöver.

Svåröverskådlig bestämmelse MB 29 kap 3 § punkt 2

Enligt denna punkt omfattar brottet miljöfarlig kemikaliehantering även överträdelse av förbud, föreskrifter etc. som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap miljöbalken. Detta gör att det straffbara området utökas och att det är svårt att få klarhet i vilka krav som ska vara uppfyllda för att det inte ska vara fråga om miljöfarlig kemikaliehantering. Det vore önskvärt att denna bestämmelse förtydligas.

För Svenskt Växtskydd

Cecilia Ljunggren
Verksamhetsledare